

חזירו הצבא?

לבון נגד הצבא! הכרזו השקרו האנגלי, ג'ורג'ס פוסט. הצבא התנגד להמשך כהונתו של לבון כשרהבטחון! מכריזים דובריו של פרס. צריכים להגן על הצבא מפני עלילות לבון! וזעקים מלחכיפינכת בן גוריון. **מפתח, איפא, כי יש בישראל משתו הנקרא "הצבא" — והוא גוף פוליטי המנהל מערכות פוליטיות, הממנה שרים ומפטר אותם, שיש לו דעה בענייני ציבור והמסוגל לכפות דעתו על מוסדות המדינה. מכל הגילויים המרעישים של פרשת לבון עד כה, זהו הגילוי המרעיש ביותר: קיומו של המושג "הצבא".**

אני שואל? בכל התמימות: מיהו "הצבא"? הוזה? לאיזה צבא הכוונה? איזה גוף הוא "הצבא" ששמו מהלך אימים במערכות המדיניות?

קיים צבא-הגנה לישראל, על חטיבותיו הסיירות והחטיבות המילואים שלו. זהו צבא אשר בשורותיו הלכנו לקרב, התובע ממגויסיו להשליך את נפשם מנגד, אשר במיצעיו נפלו טובי הנוער העברי. צבא זה מונה מאות אלפי חיילים וחיילות. למעשה הוא כולל את כל האוכלוסייה הנוגרת במדינה, מלבד קשישים ואמהות. האם זהו הצבא המגויס למלחמה העכורה של פרס בלבון? הי אכן זהו הצבא המהווה צד במלחמה על השלטון במפא"י?

אם זאת כוונתם של בן גוריון, פרס ושותף — הריני תמה, כהילמילואים אחד מרבבות רבות: מי שאל אותנו? **אדרבא, יכנסרנא את יחידות המילואים ואת היחידות הסיירות, ועי מידו את הצעותיהם להצבעה בלי לית. תוצאות ההצבעה הזאת, ורק הן יכילות להוות את דעת "הצבא".**

אם יעשה כדובר הזה, חוששני שהתוצאות יאכזבו את יוזמיהן. צבא זה — איך הוא שונה מן העם. מיוצגות בו כל המפלגות, כל הדעות. מי שמתיימר לדבר בשם הצבא הזה, אינו אלא שקרן.

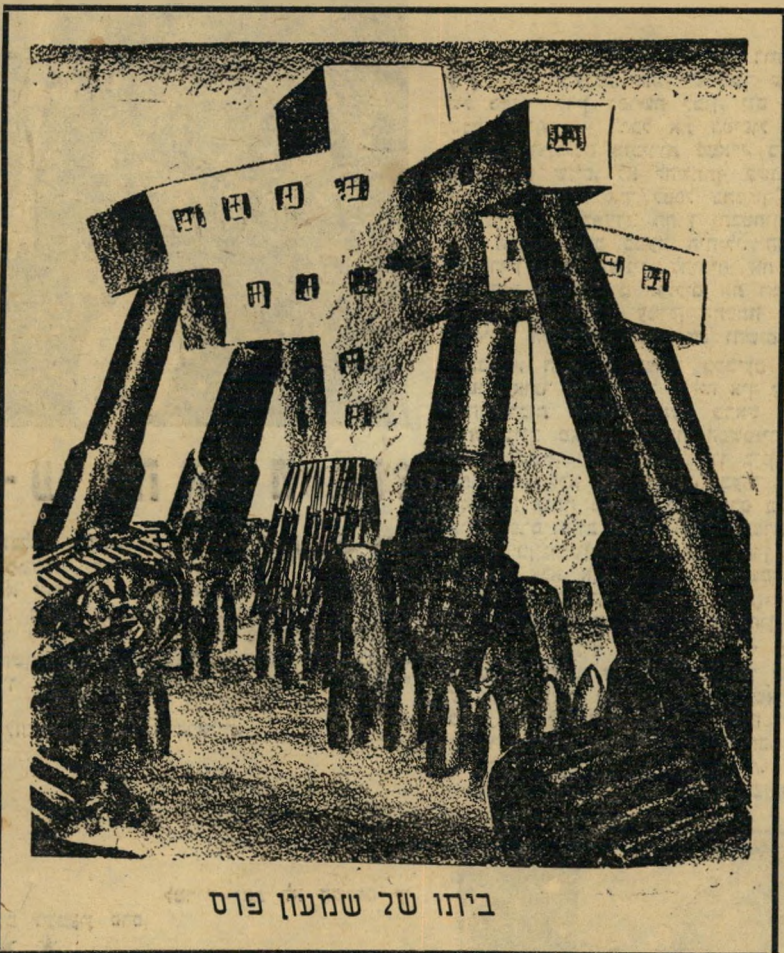
אז שואל אין הכוונה כלל לצבא זה, הצבא אשר אויבי ישראל חוששים מפניו והמהרה בסיס לכל חשבון בטחוני? אולי הכוונה רק לאותם לובשי-המדים המש' רחים במקרה ברגע זה בצהל — מגויסי החובה אשר הגיע תורם?

האם לצבא זה יש דעה פוליטית מנוכשת? האם הוא מהווה מפלגה אחת — לא, פיעה אחת? במדע ערכה הפוליטית על השלטון?

חוששני שאיש לא שאל גם את רבבות החיילים והחיילות האלה לדעתם על האשמות לבון, או על טיב הצעותיו לשינוי פני מערכת הבטחון. ואכן, טרחה לבטלה היא לשאלם. הבחירות לכנסת הראו כי בדרך כלל אין הבדל בין הקלפיות הצבאיות לבין הקלפיות האזרחיות. ואולי הכוונה רק לחיילי-הקבע, אותם ה' אושים אשר הצבא הוא מיקצועם ואשר משלם המיסים דואג לפרנסתם, בידעו כי שורתם חיוני לבטחוננו?

האם הם מהווים גוף פוליטי מנוכש? האם רשאי מישהו לדבר בשמם? האם קיבל מישהו יפוי כוח מדיהם?

יותר חשוב מן המלך, שגילם את המדינה. גם אחרי היחצרות המדינה המודרנית, השתנה מצב זה רק בהדרגה. קציני הצבא היו בני האצולה. הם בוו למוסדות הדמוקרטיים, סירבו בהחלט לקבל את מרותם. עוד בראשית המאה ה-20 היה הצבא הגרמני כפוף במישרין לקיסר, משוחרר מפיקוח מוסדות המדינה. **הוא היווה מדינה בתוך מדינה — ואולי מדינה מעל מדינה.** כל פרשת דרייפוס לא היתה אפסרית לולא מעמדו המיוחד של הצבא, אפילו ב' צרפת הרפובליקאית. הקצונה הצרפתית בזה גם כמה לובשי מדים.

ביתו של שמעון פרס

אך חוצפה תהומית היא מצד חוג זה למשוך את שם צהל — את כולנו ששירתנו, משרתים או נשרת בו — לעסקיהם המלוכלכים. כל המפקיע את שם צהל למען אינטרסיו האנוכיים, כל המנסה לזהות את צהל עם צד זה או אחר בסיכסוך מפלגתי — הרי הוא חוטא כלפי הצבא, כלפי בטחון המדינה וכלפי האמת.

יתר על כן: הוא יוצר את הסכנה הממאירה ביותר שאימה אי פעם על דמות המדינה.

נעורינו ראינו פרט שנחרת עמוק בזכרוננו — סרטו של פול מוני על חי אמיל זולה. ברגע הדראמתי ביותר של סרט זה מתגונן זולה, בעמדו לפני שופטיו, מפני הטענה כי בהגינו על דרייפוס פגע בצבא הצרפתי.

מיהו הצבא? קורא זולה בסרט, "הצבא — זה העמו". באירופה, לא קל היה להשליט דעה זו. כי באירופה, קדם הצבא למדינה. הצבא הפיאודלי, שהיה מורכב בעיקרו מאנשי ה' אצולה השלטת, היה זהה עם השלטון המדיני. מעמד הקצינים האציליים היה הרבה

אין הוא לוחם למען רהביליטציה אישית, או למען העונשת עדת חרשי-המזימות. הוא טוען כי כל מטרת מאבקו הנועז היא עתה למנוע השתלטות דיקטטורה במדינה — דיקטטורה שתנופה בדגלים בטחוניים, ושתתימר לפעול בשם "הצבא". אילו אמר זאת לפני חודש, היה רק חלק קטן של הציבור מסוגל לעכל ולהבין דברים אלה. כיום, אחרי שבן גוריון ופרס גייסו את "הצבא" לאורך כל חזיתם, רואה כל בר דעת כי סכנת הדיקטטורה ה"בטחונית" ממשית. זוהי ההצדקה האמיתית, המוחלטת, למאבקו הנועז של לבון. לא פרשת היוזפים היא העיקר, גם לא "ענין הביש", על כל חומרתו. חשובה הסכנה הצפויה בעצם דבריהם וטענותיהם של אויבי לבון — סכנת ההשתלטות של כת קטנה, חסרת-אחריות, הרפתקנית ונטולת-מעצורים, המתיימרת ל"יצג את הצבא".

פנחס לבון ראה סכנה זו עוד ב-1954, לפני "ענין הביש". הוא הציע אז שורה של הצעות לבלמתה. על הצעות אלה חזר בעדותו האחרונה לפני ועדת החוקי-הבטחון. מאחר שזו עדות סודית, אין היא ניתנת לפרסום, ונבצר מאתנו לדון בהצעותיו — החיוביות והשליליות — בצורה הגונה. תחת זאת, אעלה כאן בשמי הצעות מיני מאליות הדרושות כדי להחזיר את "הצבא" ואת מערכת-הבטחון כולה לתחומה הנכון וההכרחי בחיי המדינה:

- למנות מועצת בטחון לארץ מית, מורכבת מאישים כמו שמר עון אמיר, יגאל אלון ויגאל ידן, להערכה כוללת של המצב הבטיחוני ולקביעת הנחיות בטחוניות עקרוניות, מעת לעת.
- לחייב אישורה של מועצה זו לכל מינוי צבאי בדרגת אלוף-משנה ומעלה, כדי למנוע מינויים פוליטיים חז' צדדיים.
- להטיל מרותה של מועצה זו על כל עיסקת-נשק — הן בשטח הרכש והן בשטח המכירה — כדי למנוע בעד פקיד משרד הבטחון לנהל את מדיניות-החוק של המדינה באיטלה של פעולות-רכש.
- לבטל את המימשל הצבאי — ועד לביטולו להעבירו לרשות משרד-הפנים.
- להוציא מסמלות ומשרד-הבטחון כל פעולה משקית שאין לרצח חינוני בהימצאותה בתחום זה, כגון: תע' שיות המטוסים והבדק, בניין קרית-וצרת, ועוד.
- לצמצם את התעשייה הצבאית לייצור ציוד בטחוני מבובנו המצומצם של המישג.
- להוציא ממערכת הבטחון את כל מכ' שיריה-תעמולה המיועדים לציבור האזרחי, ולבטל כל הבטאוים הפנימיים שאינם עוסקים באופן בלעדי בבעיות צבאיות, כגון: גלי צהל, במחנה, ודומיהם.

אין ספק שבן גוריון ואנשי כנוספית החצר שלו יקבלו כל הצעה מסוג זה בקריאה נרגשת שהנה נשלחת יד פושעת נגד "הצבא". אולם קריאה כזו לא תמצא הד בקרב הצבא עצמו.

הצבא — תפקידו ללחום בשעת הצורך, ולהיות מוכן למלחמה בכל עת אחרת. כל המעמים על הצ' בא תפקידים אחרים, שאיפות אחי רות או עיסקים אחרים, הריהו דומה לאיש החוסם את סיפופה של משחתת בערימות גרומאות. למרבית המול, ברור הדבר לרוב קציני צהל עצמם. קולם אינו נשמע — ואינו יכול להישמע — בחיכות הנוכחית, אך ה' אומה יכולה להיות סמוכה ובטוחה כי "הצבא" הנישא בפי פרס ושות' אינו צבא הגנה-לישראל.